

9. REFORMA PENSILOR SPECIALE

Obiective și măsuri principale: Reforma pensiilor speciale vizează alinierea acestora la principiul contributivității, în linie cu decizia Curții Constituționale și jalonul 215 din PNRR. Impactul bugetar estimat este de -0,08% din PIB în 2030.

Elementele cheie includ:

- Recalcularea pensiilor de serviciu conform noii formule
- Stabilirea unor criterii clare de eligibilitate
- Introducerea principiului contributivității
- Limitarea cuantumului la nivelul salariului net din perioada activă

Calendar de implementare:

- Legea 276/2023 adoptată ca urmare a presiunii PNRR
- Implementare graduală începând cu 2024
- Termen finalizare recalculare: 2024

Impact bugetar estimat:

- -0,08% din PIB începând cu 2024
- Impact limitat pe termen scurt datorită implementării graduale
- Economii mai substanțiale estimate după 2026

Lectură critică a reformei propuse:

Reforma pensiilor speciale ilustrează perfect complexitatea implementării reformelor structurale în România sub presiunea angajamentelor externe. Deși a fost adoptată ca urmare a condiționalităților din PNRR, reforma riscă să repete eșecurile anterioare dacă nu sunt abordate vulnerabilitățile fundamentale ale sistemului.

Pe fond, reforma actuală reprezintă un compromis între diferite constrângeri constituționale și necesitatea reducerii cheltuielilor bugetare. Încercarea de a respecta atât deciziile Curții Constituționale, cât și cerințele PNRR a rezultat într-o soluție care, deși tehnic conformă cu ambele seturi de cerințe, riscă să aibă un impact fiscal limitat. Economii estimate de 0,08% din PIB par modeste în raport cu dimensiunea problemei, mai ales în contextul presiunilor demografice crescânde asupra sistemului de pensii în general.

Un aspect particular de îngrijorare este implementarea tehnică a recalculării. Experiența recentă cu recalcularea pensiilor "normale" în contextul noii legi a pensiilor sugerează că procesul poate fi mult mai complex și costisitor decât estimat inițial. Casa Națională de Pensii va trebui să gestioneze simultan două procese majore de recalculare, cu resurse umane și tehnologice limitate.